

Rakovnik, Vesela gora, okolica Mirne; — v daljavi zlasti Zaplas in Kum; brezštevilno cerkvá, vasi, viših in nižih gričev, vinskih goric, plodonosnih njiv in travnikov, — vse to se spleta kot zali venec pred očmi začudenega obiskovalca, in imeti si želi človek fotografne priprave, da bi vkradel majki naravi njena dela, pa tudi po ljudéh skoz stoletja zidane cerkve, gradove, vasi itd., ter vtisnil si jih na papir v stalni spomin. Izzad svetišča kaže se nam razgled na občirni trg v podnožji, ki je bil po besedah Valvazorjevih nekdanje mesto; — še skor bolj pa zanima nas grajščina na homcu na desni, njene zidine spričujejo dovolj slavno, pa tudi burno preteklost. Popis tega grada si vendar moram prihraniti za prihodnje, poslednje pismo.

Ves Tvoj

Josip L. Železodolski.

Slovstvo slovensko.

* *Krištofa Šmid-a sto malih pripovedek za mladost.* Poslovenil Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vadnici v Ljubljani. Z nekterimi podobami. V Ljubljani v založbi in na prodaj pri J. Giontini-u.

Kdo, ki se je količkaj pečal s knjižicami za mladino v nemškem jeziku, ne pozna mičnih pripovedek Kr. Šmidovih? in kdo, ki količkaj bere „Vrtec“, ne vé, da je gosp. Tomšič pravi slovenski pisatelj za mladino. Če se taka dva možaka skup vzameta, je dobra reč gotova, — in tako je s temi „sto malimi pripovedkami“ ravno tako kratkočasnimi kakor podučivnimi. Marljivemu založniku slovenskih knjig gré pa hvala, da je on Šmid-Tomšičeve pripovedke na svetlo dal in to v lični obliki in po prav nizki ceni, da si jih vsak oče za svojega sinka ali hčerko in vsak prijatelj mladine za šolska darila omisliti more. Gotovi smo si, da vse knjižice se bodo kmalu pokupile. Trdo vezane veljajo le 40 kr., s poštnino pod križnim ovitkom 46 kr.; lepo vezane za darila 50 kr., s poštnino vred 56 krajc.

Za smeh in kratek čas kaj.

„Brencelj“ v poslednjem svojem listu pod naslovom „Dosledno“ izvrstno šiba prof. Heinrichov preneumni izgovor, zakaj je Alojzijance imenoval Aziniance, ter pravi:

„Prof. Heinrich se izgovarja v svojem odgovoru zaradi Alojzijevišča s tem, da je one besede izustil le zaradi tega, da bi učence malo razveselil po večurnem uku. Lep izgovor tak! Vsled tega bomo doživeli še sledeče dogodbe po sodnijskih dvoranah:

Predsednik sodnije: „Zatoženec, Vi ste obdolženi, da ste svojega soseda ubili. Kaj rečete k temu?“ — Zatoženec: „Kaj bom rekel? Dolg čas mi je bilo, nisem vedel kaj početi, toraj sem vzel sekiro in ker je sosed ravno v tem trenutku memo prišel, sem ga mahnil, da je imel dosti. Mislim, da mi postava ne prepoveduje, čas si kratiti, kakor vem in znam.“

Predsednik sodnije: „Vi, Šavra, tukaj je pisano, da ste krčmarju v vasi klobase in plečeta iz dimnika pokradli? Je to li res? Zakaj ste to storili?“ — Tat: I, no, jaz imam preveč samega sebe zatajlive morale v sebi, da bi to tajil ter ne pripoznal, da to ni bilo prav. Toda prišel sem ravno iz ječe, kjer sem že pet let sedel, in vtruden dolgega sedenja se stegnem, klobase in krače so visele ravno nad mano in tako so mi ostale v roki. Slabega namena pri tem nisem imel. Tudi mi ni ljubo, da se take reči po časnikih pišejo, še manj pa, da mene zaradi tega po ječah vlačijo.“

Predsednik sodnije: „Janez Bašelj, Vi ste

obdolženi, da ste dali županu pri občinskem zboru strašno zaušnico, da je imel teden dni oteklo lice. Zakaj ste to storili?“ — Janez: Veste, gospod sodnik, seja je trpela več ur, tako, da se nam je vsem že jelo zdehati. Da bi toraj odbornike malo predramil in razvedril, sem založil županu eno preko ušes, da je kar plosknilo. Ne vem, zakaj me zaradi tega „špasa“ pred sodnijo kličete; saj tega nisem storil iz hudobije.“

Predsednik sodnije: „Zatoženec, vi ste obdolženi, da ste svoje upnike oguljufali za 4000 gld. Kako se boste zagovarjali?“ — Kridatár: „To sem storil za „špas“, ker mi kaj družega ravno ni prišlo na misel. Sicer pa moram konstatirati, da so moji upniki večidel klerikalci in Slovenci, da toraj ni treba vsega verjeti, kar se piše po narodnih časnikih o moji „goljufiji“, kajti jaz sem in ostanem liberalec in ustavoverec. Žalostno bi bilo, ako bi toraj ne imel pravice, s svojimi upniki se malo pošaliti; hudobnega namena pri tem tako nisem imel“ itd.

V drugem sestavku: „Pismo iz Olimpa“ se norčuje iz dveh „večnih študentov“, ki z vso silo hočeta biti „nadprvaka“. Tako-le se glasi šaljivo „pismo iz Olimpa“:

„Dragi Brencelj! Ne veš, kako sem vesel, da me ni več na svetu. In zakaj sem vesel? Zato, ker sem brez skrbi, ker se mi ni bati sonetov, kakoršne je Stritar jel spuščati po Slovencih, ki so le količkaj pomenljivi. Ti moraš malo veljati med Slovenci, ker v Tebe ni spustil še nobene pušice.

Tudi nam so prišli ti soneti v róke, Tomšič jih je dobil po pošti in nam jih je bral po večerji. Preširen, kateri je bil, čeravno nehoté, vzrok, da se je vnelo pričkanje, je rekel: „Hvalimo Boga, da smo prišli v daljne kraje, kamor take pušice ne segajo“. — Tudi jaz sem to mislil, kajti kako bi me bil Stritar razmesaril, da bi jaz še kaj pisal! Kar strese me, če to premislim.

Vodnik ni nič kaj zadovoljen ž njimi. „Taki niso bili Kranjci, ko sem jih jaz zapustil. To mi ni všeč, da se sami med seboj lasajo in svoje moči po nepotrebnem cepijo. Da bi bil jaz še doli, bi jim že še eno zapel, da bi jih vse skup srbelo“. — Tako je govoril starec in vsi so mu pritrdili, kajti on je pisal za narod, Stritar pa le za lastno slavo in da bi ohladil svojo jezo nad tistimi, ki mu niso všeč. Splošno nam ti soneti niso po volji že zaradi tega ne, ker so jih nemčurski časniki najhujše vrste hvalili in celo v nemški jezik prestavili. To nam je bilo zadosti! Lepi naj bodo, v podobi, vsaj je tudi mušnica lepo rudeča, a vendar strupena. Za ljudstvo slovensko nikakor niso, to je splošno naše mnenje.

Te dni sta kmalu drug za drugim priromala k nam dva znanca, Blaž Potočnik in Blaznik, ki sta na zemlji „pratiko“ delala. Dasiravno ju vi na zemlji — posebno prvega — bolj potrebujete, ko mi, smo vendar tudi mi veseli, da ju dobimo, vsaj ne bomo brez „praktike“. Tukaj je zmiraj lepo vreme, kar je že dolgočasno; zdaj bo vsaj kaj premembe.

Še nekaj. Metelko nam je dal to-le vprašanje: Kak razloček je med besedama „prvak“ in „nadprvak“? — Dolgo smo ugibali, pa nihče mu ni prave zadel. Na zadnje sam reši zastavico tako-le: Beseda „prvak“ ima edino, dvojno in množno število, beseda „nadprvak“ pa le dvojno, kajti nadprvaka sta le dva: namreč Stritar in Levstek. — Ti presneti Metelko! Smejali smo se, mož jo je bil zadel, in s tem tudi jaz ostanem

Ves Tvoj

Miroslav.